

Het braafste vaccinatiejongetje van de klas

Door recente veranderingen in de Amerikaanse vaccinatie-aanbevelingen is de Verenigde Staten niet langer het land met het meest uitgebreide standaardvaccinatieprogramma. Het vergelijken van nationale vaccinatieschema's is echter complex en kan op verschillende manieren worden benaderd. Men kan kijken naar het aantal vaccinatiemomenten, maar ook naar het aantal verschillende ziekteverwekkers waartegen wordt gevaccineerd.

Daarnaast bestaan er per land verschillen in de status van vaccins: verplicht, aanbevolen, uitsluitend op medische indicatie of ter overweging in overleg tussen arts en patiënt. Deze variatie maakt een eenduidige rangorde lastig.

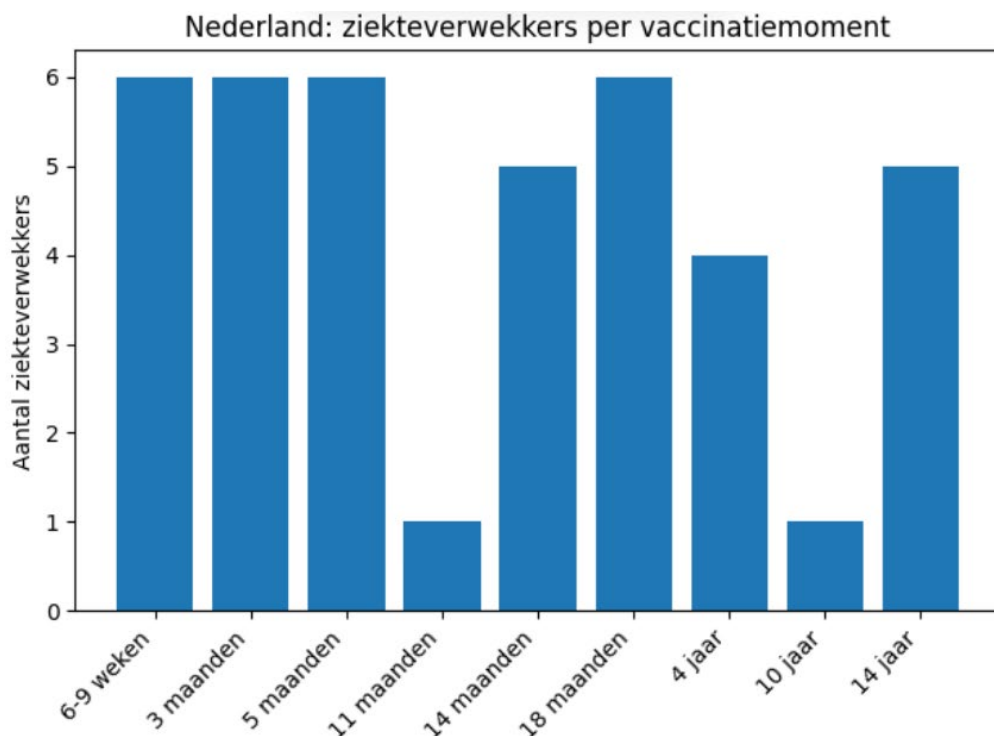
De VS heeft zijn koppositie inmiddels afgestaan aan Nederland, waarbij bij herziening van het beleid nadrukkelijk is gekeken naar Denemarken als referentie.

Nederland in internationaal perspectief

In internationaal perspectief heeft Nederland een van de meest uitgebreide vaccinatieprogramma's van Europa wanneer gekeken wordt naar het aantal ziekteverwekkers waarvoor vaccinatie wordt aanbevolen: in totaal 17, waarbij ook het RSV-vaccin (injectie) is meegeteld. In sommige andere landen wordt bijvoorbeeld varicella (waterpokken) als extra vaccin aangeboden, maar die landen komen in totaal toch lager uit doordat zij andere vaccins niet (meer) aanbevelen.

In internationale overzichten ontbreekt vaak de maternale kinkhoestvaccinatie, beter bekend als de 22-weekenprik. Dit vaccin bevat niet alleen kinkhoestantigenen, maar ook difterie en polio.

Wanneer gesteld wordt dat het Nederlandse vaccinatieprogramma "minder uitgebreid" zou zijn, doelt men doorgaans op het lagere aantal vaccinatiemomenten. Dit is mogelijk doordat in Nederland relatief veel vaccins gecombineerd worden toegediend, waardoor per sessie meerdere verwekkers worden afgedekt.

➔ Dit overzicht is bedoeld om feitelijke achtergrondinformatie te bieden en geen waardeoordeel te vellen.

De Amerikaanse koerswijziging

De stap die de VS heeft gezet, is het aansluiten bij het Deense criterium '*kans op overlijden door de ziekteverwekker*' als leidend principe voor opname in het standaardprogramma. De huidige Amerikaanse adviescommissie van de overheid, in de Nederlandse mainstream media vaak

aangeduid als ‘antivaxxers’, stelt zich in werkelijkheid kritisch op tegenover alle vaccins. Hun kritiek richt zich met name op wat zij zien als onvoldoende onderbouwing bij markttoelating, tekortschietende veiligheidsbewaking na introductie en de juridische vrijwaring die in 1986 aan de farmaceutische industrie werd verleend via de *National Childhood Vaccine Injury Act (NCVIA)*.

Informatievoorziening in Nederland

In Nederland wees de staatssecretaris van VWS in 2025 een petitie af waarin werd gevraagd om een schriftelijke bijsluiter bij vaccins. Burgers kunnen zich wel informeren via de website van het RIVM of ter plekke vragen stellen aan de verpleegkundige of arts. Daarnaast stelt het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) naast de officiële productinformatie (SmPC) voor veel vaccins een beknopte A4 beschikbaar met essentiële informatie: *Vaccins In Het Kort (VIHK)*. In deze documenten ligt de nadruk op veiligheid en effectiviteit.

Kritische geluiden en keuzevrijheid

Naast overheidsbronnen kunnen burgers zich ook informeren bij organisaties zoals de Kritisch Prikken (NVKP) of Stichting Vaccinvrij en in België: Preventie Vaccinatieschade. Deze organisaties benadrukken doorgaans het belang van geïnformeerde keuzevrijheid. Hun focus verschuift vaak van preventie via vaccinatie naar het bredere concept van positieve gezondheid. Op hun websites onderbouwen zij hun standpunten met uiteenlopende argumenten, variërend van kritische vragen bij afzonderlijke vaccins tot een volledige afwijzing van vaccineren als medisch instrument.

Vergelijkend commentaar

In een commentaaroverzicht worden de vaccinatieprogramma's van de Verenigde Staten, Nederland en Denemarken naast elkaar gezet, waarbij verschillen in uitgangspunten, risicobeoordeling en informatievoorziening zichtbaar worden.

Vaccin	Denemarken	Nederland	VS (CDC – herziene lijn)
Hepatitis B	Niet standaard (behalve risico)	Standaard	Ter overweging/ risicogroep
Polio (IPV)	Standaard	Standaard	Standaard
Hib	Standaard	Standaard	Standaard
Pneumokokken	Standaard	Standaard	Standaard
MMR (BMR)	Standaard	Standaard	Standaard
Meningokokken ACWY	Niet standaard	Standaard	Ter overweging/ risicogroep
HPV	Standaard	Standaard	Standaard
Varicella (waterpokken)	Niet standaard	Niet standaard	Standaard
Rotavirus	Niet standaard	Standaard	Ter overweging/ risicogroep
RSV-antistoffen	Niet standaard	Standaard	Ter overweging/ risicogroep
Influenza (griep)	Niet standaard	Ter overweging	Ter overweging
COVID-19	Niet standaard	Ter overweging	Ter overweging
Hepatitis A	Niet standaard	Niet standaard	Ter overweging/ risicogroep
Meningokokken B (MenB)	Niet standaard	Niet standaard	Ter overweging/ risicogroep